

Barnløshed bliver mere udbredt i Norden

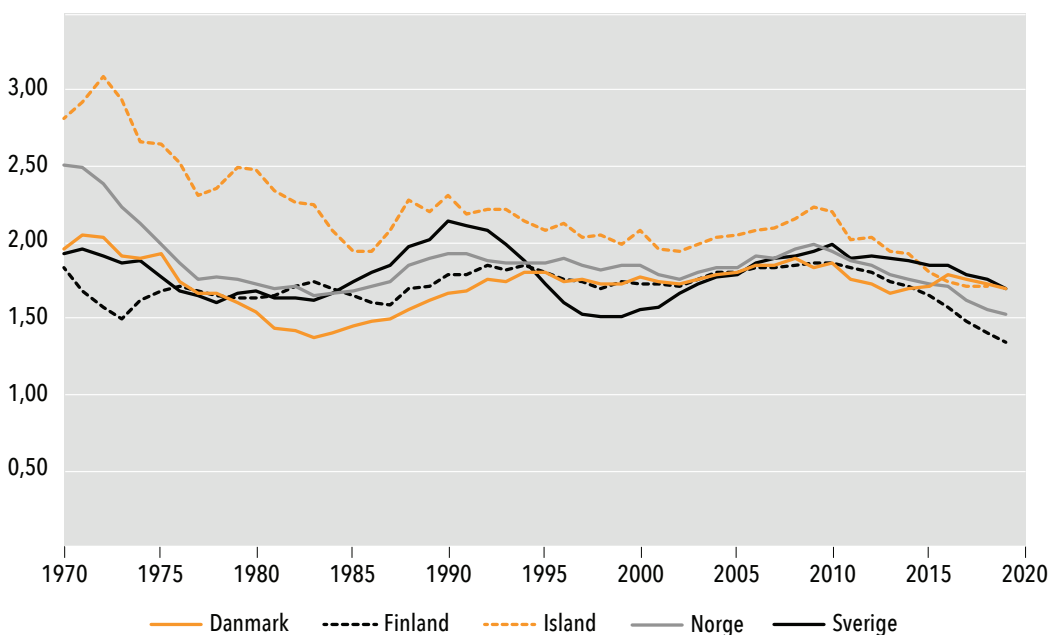
Fødselsraterne falder i Norden, og det skyldes i høj grad, at flere aldrig får børn, og ikke, at der fødes færre børn per kvinde, eller at kvinder får børn senere i livet. Det viser en ny undersøgelse med deltagelse af ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Siden 2010 er fødselsraterne faldet i Norden. Nu viser et nyt studie fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, der sammenligner udviklingen i fertiliteten for de nordiske lande, at faldet i høj grad skyldes, at flere kvinder ender som barnløse, og ikke bare, at kvinder udsætter moderskabet. Studiet er lavet i samarbejde med forskere fra Max Planck Institutet for Demografisk Forskning, Helsinki Universitet, London School of Economics, Stockholms Universitet, Sveriges Statistik og Det Statistiske Centralbureau i Norge.

På tværs af de nordiske lande falder fødselsraterne, se figur 1. De falder mest drastisk i Norge, Finland og Island, mens de i Danmark og Sverige falder mere langsomt. Finland er faldet til det laveste niveau i hele Norden. Hvor tidligere perioders fald, såsom dem, Danmark oplevede i 1980'erne, har skyldtes, at kvinder udsatte moderskabet, tegner faldet siden 2010 i stedet til at være drevet af, at færre kvinder får børn.

Analysen viser, at flere kvinder over 30 år bliver mødre, men at antallet af fødsler blandt kvinder over 40 år stadig er begrænset. Samtidigt er der færre teenagefødsler, og fertiliteten blandt de 20-39-årige er samlet set faldet. De faldende fødselstal skyldes i høj grad, at der alt i alt er færre kvinder, der bliver mødre, og kun i mindre grad, at de kvinder, der bliver mødre, vælger at få færre børn.

Figur 1. Samlede fertilitetskvotienter i Norden, 1970-2019

Note: Den samlede fertilitetskvotient (eller totale fertilitetsrate) angiver antal børn født per 1.000 kvinder i alderen 15-45 år i et givent år. For Island findes der endnu ikke endelige tal for 2019.

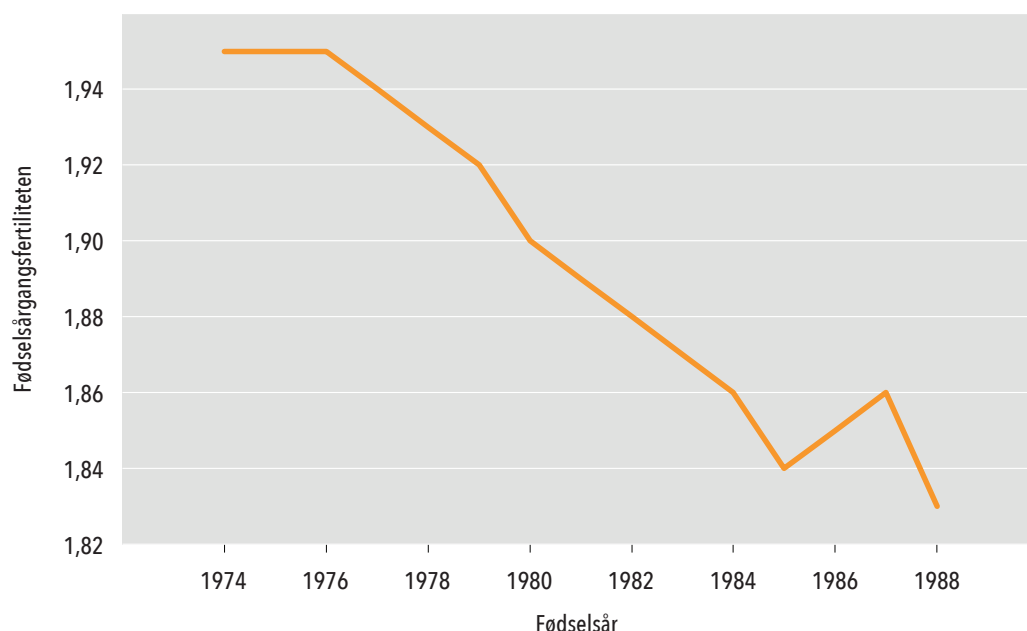
Kilde: Hellstrand et al. (2020).

Lave forventninger til udviklingen i fødsler

På baggrund af de nuværende fødselsrater har forskerne bag undersøgelsen anvendt nyudviklede metoder til at lave en fremskrivning for, hvad vi kan forvente af udviklingen i fertiliteten hos kvinder frem til og med årgang 1988. Figur 2 viser den forventede udvikling i det samlede antal børn, kvinder får, hen over kvindernes fødselsårgang. Fremskrivningerne viser, at antallet af børn, danske kvinder kan forvente at få, vil forblive

lavt, nemlig omkring 1,83 barn per kvinde. Til sammenligning har kvinder født i 1974 i gennemsnit fået 1,95 barn. Hvis der sker en yderligere udvikling, er der ifølge prognoserne en større sandsynlighed for et fald end for en stigning. Undersøgelsen peger dermed på, at vi vil kunne forvente en stigning i andelen af barnløse blandt de 45+-årige i de kommende år, og at de kommende børneårgange vil blive mindre.

Figur 2. Fremskrivning af den komplette fødselsårgangsfertilitet for Danmark for kvinder født 1974-1988

Note: Den komplette fødselsårgangsfertilitet angiver, hvor mange børn en kvinde født et givent år får til og med sin 45-års fødselsdag. Fra 1975 og frem er der tale om fremskrivninger behæftet med en vis usikkerhed, da disse kvinder ikke er fyldt 45 år endnu.

Kilde: Hellstrand et al. (2020).

Fertilitet i Norden i historisk perspektiv

De nordiske lande har historisk set – og sammenlignet med andre vestlige lande – formået at fastholde høje fødselsrater, samtidig med at kvinderne i udbredt grad er aktive på arbejdsmarkedet. Denne sammenhæng bliver ofte forklaret ved familievenlige socialpolitiske tiltag og en høj grad af lighed mellem kønnene. Tidligere har der i perioder været lave årlige samlede fertilitetskvotienter, bl.a. i midten af 80'erne i Danmark. Disse tidligere dyk i fer-

tiliteten blev drevet af udsættelse af fødsler, så kvinder fik børn senere i livet end tidligere. De seneste 10 års fald tegner ikke på samme måde til at blive opvejet ved, at fødsler sker senere i kvinders liv. I stedet tegner der sig en tendens, hvor de årgange af kvinder, der er i anden halvdel af fertilitetsvinduet 15-45 år, ender med at føde færre børn og en voksende andel forbliver barnløse.

Undersøgelsens publicering

Julia Hellstrand, Jessica Nisén, Vitor Miranda, Peter Fallesen, Lars Dommermuth & Mikko Myrskylä. 2020.
Not just later, but fewer: Novel trends in cohort fertility in the Nordic countries.

Study paper 153, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Nyt fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i enheden.

Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser fra forskningsenheden på: www.rockwoolfonden.dk/forside/forskning